

Ioan Dehelean

ȚIPĂȚUL
,
BUFNIȚEI

BRUMAR

Ioan Dehelean

Țipătul bufniței

Editor: Gabriel Timoceanu
Ilustrație copertă: Onisim Colta
Copertă: Călin Chendea
Paginare: Camelia Dogioiu

Tipar: BrumaR

Editura BrumaR
300050 Timișoara, str. A. Popovici 6
tel./fax: + 40 256 203 934; 293 441
e-mail: office@brumar.ro
www.brumar.ro

Mulțumesc familiilor *Dehelean Cornel și Diana, Deznan Florin și Romana*
pentru sprijinul financiar acordat pentru editarea acestei cărți

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ISBN 978-973-602-946-2

821.135.1-1

Ioan Dehelean

Țipătul bufniței

B R U M A R
Timișoara, MMXIII

*Soției mele, Maria și copiilor noștri
Cosmina, Ioana, Luca, Andreea, Peter*

Lui Heraclit

Cît umbra-ți va rămîne tipărită pe nisip
chiar de ești mort
poate acum la zei
să nu te bucuri ci să te-ntristezi
căci chiar și umbrele se zvîrcolesc aici
în panta rhei

Strigătul

după E. Munch

Mîinile roată
în jurul izvorului

Linii negre
contururile se frîng

În cercuri speriate
undele fug
pînă dispăre ideea de centru

Tigva domină.

Nu existau drumuri

Vai, mie,
ce vin dintr-un neam mîndru
și ars

Nu existau drumuri
Cerul e martor
Deasupra lui doar Dumnezeu

Parcă-l văd tresărind

Divin este, divin este
sfînt, sfînt
sufletul care-l îmbracă

Nu existau drumuri
dar eu veneam

Lumea iubește și astăzi
urma de aur a neamului meu

Vai, mie
Ce vin dintr-un neam
 mîndru și ars
Nu existau drumuri

Cîteva nopți
Cîteva nopți
ce nu se puteau lumina
 singure

Pe degete nu mi-au crescut
 mîngîieri

Nu existau drumuri
dar eu veneam

Cîteva nopți
Apoi nopțile
Cîteva nopți
Cîteva nopți

Apoi nopțile

Nu existau drumuri
dar eu veneam
urcam prin întuneric
spre mama ce nu se născuse

Pe degete nu mi-au crescut mîngîieri
Inima nu s-a aprins de la
 scînteia zilei
Şi fruntea-mi era
 stearpă de vise

Nu existau drumuri
 dar eu veneam
urcam prin întuneric
spre mama
ce încă nu se născuse

Vai, mie
ce vin dintr-un neam mîndru
 şi ars

Încotro,
încotro,
încotro,

Fulgeram
frunze uscate

Orice foșnet
venea dintr-o lume străină

Nu existau drumuri
dar eu veneam
urcam prin întuneric
spre mama
ce nu se născuse

Pe degete nu mi-au crescut mîngîieri
Inima nu s-a aprins
de la scînteia zilei
Și fruntea-mi era
stearpă de vise

Încotro,
încotro,
încotro,

Mi-au rîs în față tinerii Alexandrini

Încotro,
încotro,
încotro,

Atunci am părăsit pentru totdeauna viața de șes

Nu existau drumuri

Ascultam împietrit

șuierul vântului

Ochii mei ficși

ținteau piatra

Nu existau drumuri

dar eu veneam

urcam prin întuneric

spre mama

ce nu se născuse.

Vai, mie,

ce vin dintr-un neam mândru și ars

Pe degete nu mi-au crescut mîngîieri

Inima nu s-a aprins de la scînteia zilei

Și fruntea-mi era stearpă de vise.

Spațiul în care mă mișc

Spațiul în care mă mișc

alb

îngropat pînă la gît

abur gri

în care clocește neliniștea.

Asfințit

Un râu nu e totuși
decît un râu
Apa șoptește roșcată
piatra ascultă și
arde.

A

Măcar de litera asta de-aș trece

A

bine înfiptă-n pământ

ca o baionetă

cu brațele încrucișate

obraznică și temerară

Apoi să mă ocup și să văd

ca într-o cetate nouă

ce am și ce am de făcut în mine,

în această cetate

E cineva în bibliotecă, alo, alo

mă poate ajuta cineva

să trec acest prag?

Alo, e cineva în acest spațiu?

Tiptil și precaut și speriat în
acest spațiu imens. Aflai că
Mi-e frică după doi, trei pași, poate patru

Dar știi că între A și Z e spațiul
în care dacă nu trăiesc nici nu mă nasc
Alo, e cineva aici?

E bine că ai început cu frica acest spațiu
căci pînă la liniștea literei Z
ai cale lungă.

Aici e un nou zid.

Nu ai timp, ești flămînd, sparge, caută
lumina și vei ajunge la ea.
Deocamdată orbecăi, mîncînd litere și semne
Apoi vei ajunge să bîjbîi
Apoi cînd vei vedea în ce
întuneric ești
Se va face lumină prin sforțările tale

Dar nu pentru tine care ai
fost dispus să taci
ci pentru cel care a murit
ca să învie.

Tu ești cel mort
Tu ești cel viu.

Atunci ești tare când poți citi

Atunci ești tare când poți citi
cu ochii închiși.

Fă ce crezi

nu ce auzi

și cu atât mai puțin ce vezi.

Citește cu ochii închiși.

Ochi roșu, străin

Brîu negru peste pîntecul mării
peste carnea albastră
și îndepărtată a mamei.

Brîu negru peste pîntecul mării.

Un singur pas
și chipul se întoarce-n adîncuri

Un singur pas
și sarea geme împrăștiată
în valuri.

Ochi roșu privește străin
din lună în apă
din apă în lună

ochi roșu privește străin.

Am ieșit la șosea

Am ieșit la șosea;

Fac semne.

Se pare însă că mașinile sînt pline

sau fiind seară

șoferii nu au încredere în mine

Doar farurile lor, mă amăgesc cînd apar

la început îți

arată drumul

apoi te lasă în

– Zzzt!

Apoi revine aceeași și lentă

Bezna.

Răspîntii

Oare ce caut aici?
cine mă strigă?
ca o strigă, mă strigă!

Aripi de trup parcă
lovindu-se și și și și
Hu-hu-hu!

Am rămas Doamne Sfinte
cu ochii deschiși, speriat
împietrit
în întuneciunea mea.

Vibrația sau cea dintîi frontieră

Mai întîi noaptea.

Apoi țipătul bufniței!

Apoi cîteva fire limpezi
ce-ți trec cu viteză nisipul prin corp

Ești singur acum
mult mai singur decît Dumnezeu
în cerul său luminos.

Doar tu și această senzație nesănătoasă de frig

În stînga, cerul și iadul deschis
În dreapta, cerul și iadul deschis
Înainte, dar mai ales înapoi, cerul și iadul deschis

Unii simt nevoia să fluiere
alții să urineze
alții încremenesc pur și simplu
în locuri sălbatice pentru care nu s-au născut

Șovăielnici sau fără putere
somnambuli sau nebuni
veseli sau triști
asudați de pomană
ori vineți de încordare
fiecare este în sine
o cărămidă din turnul vestitului Babilon
dar ce scrie pe ea

nimeni nu știe.

Ger

Zăresc această haită de lupi, înfometată
ce trece prin mine, intră

Se duce, s-a dus, alunecă-n sus
Spre steaua Nordului

Zăpada mă poartă pe urmele
ei, aproape tipare

Mai singur, mai aspru, mai flămînd
aproape urlînd.

În mine
pe urmele ei.

Noapte 1

Poate

Că necruțătorul cariu

Își sapă galeriile

Prin măduva nopții

Ori poate

Au scîrțîit

Încheieturile pămîntului

Doar un cuvînt spre dimineață

Neliniștea murise

Ca un șoarece prins în capcană.

Pe crestele apei

pentru Lela

Pe crestele apei
noaptea se lasă turbure

Stelele se îneacă bolborosind
în cenușa lacului.

Doar trestia frîntă mai îngîină
sufletul morților.

Neagră mantia lunii
și prăfuită cu aur.

Sufletul cîmpului

Șapte cai
bat verdele drum al cîmpiei

Încotro, încotro, încotro.

Nici vorbă
Nici cîntec de pasăre

Încotro, încotro, încotro.

Șapte cai
și verdele cîmpului

Nici vorbă
Nici cîntec de pasăre

Încotro, încotro, încotro.

Ce prost am fost

(dar nu garantez că nu voi mai fi)

Uneori sînt atît de fericit încît aş dori să mor. Alteori mă văd atît de netrebnic încît aş vrea să mai trăiesc; poate că mîine voi fi măcar mulțumit și aş dori iarăși să mor.

Voi insera golului un gînd și spațiului dintre noi, Doamne, o melopee.

Pt. I.T. (LA)

Ca un mongol în pustiu
în iurta lui
aprind focul
și aud fornăitul cailor
Lampa cu seu
îmi aruncă umbra pe pereții
de velă
Sînt gata să plec
dar, hai să mai cinăm o dată
Bate vîntul, beau
și cîmpul se liniștește.

Ce prost am fost ieri
ce rău mă simt azi
Dimineața e un blestem
Dau drumul cailor totuși
și mîngîi un cîine.

Arunc lasoul spre grumazul
nefericit al soarelui
vreau să dorm
vreau să-l sufoc
Ziua dintîi am petrecut-o în
sălbăticie
A doua zi m-au durut ochii și capul
Herghelia fugise
O, Doamne
cît sînt de slab; cum să tac,
cum să mă iau după
urmele ei?

Frica

Cine ești tu, Frică,
de mă obligi să tac și
să mint?

Să-mi țin respirația
pînă treci
fără formă și culoare
aidoma unui spectacol grotesc, înghesuit
cu stafii?

Ce lege mă obligă
să-mi pun un șarpe de gît
să-l mîngîi
și să-l încurajez
pînă mă otrăvește
sau mă sugrumă?

Febră

Zgomot.

Nimeni. Incert.

În vârful picioarelor
am ieșit în hol.

Nici aici nu erau șoareci.

Umbra. Oripilarea.

Am început să fug
să sparg, speriat
să-mi clănțâne dinții
Am sărit prin fereastră

M-am tăiat foarte rău
m-am gândit,
în vreme ce luna
nu era mai mare
decît o seceră.

Cădeam și gîndeam

Dar de țipat

n-am țipat,

Zgomotul, s-a spart de lumină, s-a sfărîmat

Liniștea a revenit apoi întreagă

dar eram deja întins pe covor

Să-mi petrec oare în țara lui Oz

veșnicia?

Macadam

Deși-s străin
pe străzile întunecate
mă duc singur în spate

Să nu mă întrebați
dacă mi-e frică
pe străzile
cu macadam.

E greu doar când
te duci singur în spate

Curajul vine de la felinar
și parcă vine din pustie

Ce geam?
ce poartă?
ce lumină? –
când pur și simplu-i
macadam.

Doar în măsura în care tresar

Doar în măsura în care visul
ține de trecut, tresar.

Dar nu întotdeauna sînt așa

Uneori mă trezesc mîine
fără să-mi propun.

Alteori îmi vine să rîd.
Rîd, dar, nu să știu de ce plîng
Și nu știu de ce cînd plîng
îmi vine să izbucnesc în rîs.

Dar iar îmi aduc aminte cînd dorm că visez

Sîntem la stîlp, aud

Fii serios

Șterge-ți lumina cu pleoapa.

Caraghiosule, aud iarăși ca în vis,

Mă mai iubești?

Doamne arată...

Doamne arată robului tău calea îngustă
și iartă-i Stăpâne, praful ce-l face.

De ce cînd vorbesc singur

De ce cînd vorbesc singur
sînt eu și poate sînt eu
și cînd vorbesc cu tine
sînt altul

De cîte ori mi-am poruncit
dormi și uită
m-am trezit speriat, cine-i?
și poate de frică
am reușit să sparg cîte ceva, ca un idiot
Vitrinele mele-s goale
și totuși mă tai
Alunec pe cioburi

Ce cauți în camera mea, ce cauți aici?
Umbră de nimeni, lumină,
de nimeni făcută.

Dacă nu găsesc în mine ce caut

Dacă nu găsesc în mine ce caut
n-are rost să bat cîmpii
Ce există în afara mea
stăruie să se trezească în mine
Ce văd
ce aud
ce pot părăsi
sînt eu
Restul e realitate.

Coșmar

Copilul visează și cade din pat.

Plînge în somn încît

păsările bat speriate din aripi

și brusc liliac

își schimbă zborul

în gheare, în ramuri, în foșnet.

Cu o lectură ușoară

părinții îl liniștesc

ca o injecție

Stă nemișcat cu ochii-n tavanul

deschis

Medicul sparge o vază la capul lui;

nici nu clipește

O să moară, nu mai e nimic de făcut

o să moară dacă încă e viu

Puneți-i ceva alb pe față.

Sau ceva albastru ca să creadă

în continuare în tavanul

deschis

Acesta e visul povestit de un copil
unui mort

Cînd m-am trezit era lumină
picioarele mi-au amortit
pe masă se strîmba un colț de pîine
și lîngă el zîmbea un cuțit.

Cînd mă doare

Cînd mă doare piciorul
să nu vadă lumea cît
sînt de șchiop
zbor

Și doar cînd sînt singur
mă întind pe covor
pun aripa pe cap
și încerc să merg mai departe
Fără să plîng.

Ce să cred?

Mă iau, prostește, cu arborii
la întrecere

Cine tremură mai tare
eu
sau ei?

Cu râul mă iau la concurs
cine ajunge
primul în mare?

Cu vîntul ce mă prinde de piept
și mă zgîlțîie și mă izbește
și mă dă de pămînt

De trezește pămîntul lent
ce fac?
eu nimic
cu coastele rupte
cu ochii mărunți bulbucăți
ce să fac? Să mor?

Pe cine să cred?
Cine să creadă focul?
Suflu în apă, ca-n foc
Și Cuvântul arde,
ca sideful pe scoici
flux
și reflux, flux și reflux.

Aș fi vrut

Aș fi vrut să merg pînă la capătul
pămîntului

Să mă pot uita în groapa căscată
la picioarele mele

și să strig
este cineva acolo

Vai ție omule care ești
pe marginea unei astfel de
vieți

să vezi golul de sub tine
să te arunci

și-n vreme ce cazii, în sfîrșit
să-ți zici

Puteam fi și altfel!

Mai mult zbor

Și mai puțină cădere

Într-un altfel de zbor,
într-o altă cădere
într-o altă lume,
Plutitoare, nesigură
și ea.

Vai mie
ce simt căderea
și cînd plutesc.

Pașii unui orb

Doamne în ce lume m-ai ferecat

Bijbîi ca orbul

și nu dau de gard

Orice pas al meu

poate nimeri în prăpastie

Și nu dau decît de nimic

nici de gard și nici de Nord, oh, Kierkegaard

Îți simt respirația, Doamne

te apropii și te retragi

cu fața spre mine

și mă încurajezi:

Hai, vino, nu-i nici o primejdie

aici sînt eu, umblă

nu-ți fie frică de nimeni,

gard nu există

Nimicul există. Nu e pod.

Ai grijă, așa, acum

Treci peste el.

Ca o clapă de pian

Ca o clapă de pian
mă scufund apăsât de un deget
străin

și abia apuc să mai scot
un sunet

Do de sus sau
de jos

Stăpîne?

Do!

Semnul

Azi noapte tăbărîră asupra mea
o groază de cuvinte

Și n-am văzut

vai mie, păcătosul,
care din ele era mai ascuțit
și care mai cuminte

Am tresărit ca ars din somn
m-am speriat

Știam însă că-i semnul, atît de așteptat
și m-am uitat pe geam

prima ninsoare

Era-nceputul unui cîntec
ce îl îngână fiecare mamă fericită
pentru lumina ei
din pîntec.

Fulger

Fisura făcută de fulger pe cer
nu poate fi tencuită.

Aripile, știu, știu

Arată-mi calea, zborul,

Coastele mele vor ști

știu, știu, pleosc

piatră ricoșată pe apă

Aripile și ele

știu, știu, pleosc, alipite

și se scufundă

și se ridică în aer.

Ca peștele sabie.

Orbirea

Îți poți zidi ochiul
ca punct de vedere
dar mai ales
te poți îmbolnăvi de orbire.

E ca și cum cineva ar acoperi
toate oglinzile în care ai stăruit
cu râvnă prea mare.

Ajunghi să te uiți
să privești
și să nu vezi nimic.

Pînă cînd și lumina
ce-ți pare ție că vine
iese din gura unui vițel de aur
și te înghite.

Gregor Samsa

Mă simt ca un strop pe tavanul cu igrasie
Alunec în stînga și alunec în dreapta

stînga, dreapta

știi c-am să cad, mă desprind, ah, știam

am căzut,

doar atît cît să fac

din plutire, cădere, pac,

o gaură-n praf!

Alo, ești TU din generația spontanee?

Gregor Samsa, celebrul, celebru – celebru?

Nu mi-a răspuns nici podeaua

sînt un gîndac amețit mi-am zis
și am început să alerg cu trei perechi de picioare
din ce în ce mai iute
iarăși spre întuneric.

Iarna

Iarna are copacii ninși

arbori rari și oarecum stingheri
pe cîmpie

Întors din drum știu

știu, știu, știu cu paltonul pe mine

cotrobăi prin geamantane
febril și friguros
chipul meu
alături de ei.

Împăcat ca o scîndură

Împăcat ca o scîndură
atrasă de gater

Șlefuit ca un arbore
cu securea
iarnă
vară

Trist ca un panou
dau drumul priveliștii mele

răcoare Doamne
răcoare.

În fiecare zi

În fiecare zi cad solzi de pe mine
Au început să mi se vadă oasele
Dar uite că și de pe oase
au început să cadă solzii

Să nu ne-ntristăm prea tare însă
pentru că atunci când nu vom mai avea
solzi

ne vom întâlni nou-nouți, noi
cu noi.

Înotînd noaptea

Ce oarbă și noaptea asta
nemaitrecută și stearpă
Înoți și-ți pare că nu vezi nimic
și chiar dacă vezi
nu zici nimic
de teamă să nu se destrame
și visul.
Și simți cum îți intră frigul în oase
de nebăgare de seamă
Ți-e sete
dar nu ceri nimic
Doar brațele tale
fac ritmic semne pe apă
în vreme ce tu înoți
și înoți
și înoți
încît îți vine să-ți pui frunzele în cap
ca un copac.

Drumul

pentru Laly Pecican

Nu mai știu cînd, cum
și de unde veneam,
dar am făcut un popas, țin minte
M-am oprit la Țuător
să mă bronzez.

Am mîncat ceapă
Și am băut apă pe săturate
Am ațipit apoi
Am transpirat
Cînd m-am trezit
aveam deja nisipul pe față

Am surîs
Din general, simplu soldat
Am desfăcut harta:

Încolo, așadar.
Am luat-o spre nord
cu sudul în spate

Cu adevărat, vă spun,
mă simțeam liber, urcînd și urlînd
minuscul.

Întunericul

Arată-l cu degetul. Ți-l arată.
Pune mîna pe el
Trage-l la lumină
Să se vadă
Pune mîna pe el
Acuză-l, cine ești?
Nu-l lăsa să fugă
Zdrobește-l de ușă, de pereți
Nu-l lăsa printre degete, fuge
Nu, n-a scăpat, s-a făcut mic
Aici e, aici ascuns în pupilă, în cap
Vino aici, ajută-mă și tu, adu cartea
să-l legăm
Ah, Grecia mamei lor de zori. L-au speriat
S-a dus. A scăpat.
Iarăși e liber.
E liber.

Dar sînt sigur că revine.

Învelit în minciună

Învelit în minciună
ca într-o aură neagră
a morții

Spiritul
stă în eclipsă.

Înviere

Invulnerabil
și fericit ca Ahile
îmi țineam călcîiul în gură

Dar iată că veni în zbor o săgeată.

Țândări se făcu cuvîntul
și gura mi se umplu
de sînge.

Levițiaie 1

Levițiaie

semitrezire

plutire în ape fără fund

Zbor legănat de cocon, crisalidă

Mîna nu se-nclăștează pe clanță

Ușile se dau într-o parte

Pereți nu există, vino

Toate lucrurile sînt la locul

lor, vezi?

alge, iederă de mare

liane cu brațe lente și ondulate

anghile

copaci albaștri

papirus

trestie și șovar

Maimuțe cu bronhii,
monezi și porțelanuri nemaivăzute
armuri scufundate
ce au căzut
și sînt în cădere

Am văzut odată luna
palidă și străvezie
Și-o mai fi poate și astăzi
dar
rotundă geometrie.

Îți aud respirația

Îți aud respirația
și privirea mea se-mprăștie ca lumina
unei veioze
adulmecînd varul de pe tine

Ce frumoasă ești!

Inspiri și expiri

Inspiri
și n-am curajul să te trezesc

Expiri și ...

Niciodată n-ai fost mai iubită ca-n visul meu

Varul tău
lumina ochilor mei.

Lăsați-l

Sînt în căușul palmelor Tale,
Doamne

Mă poți strănuta
sau mă poți încălzi
cu un singur cuvînt:

Vino;

Lăsați-l, lăsați-l să ardă, tăceți, lăsați-l
să fiarbă
să vadă
să se evapore
să vină.

Libertate

Mă bate pe umăr din spate
Cînd mă întorc, ce să vezi
 nimeni, nimic
În față nimeni, nimic
 nici măcar orizont
Fricos, Sfielnic, Hăituiț, Singuroi, orb
 hîtui-mama-mă-sii, mergeam
 împietrit
simțind încă bătaia pe umăr.

În față nimic
În spate nimeni.

Mă tulbură simetria

Mă tulbură simetria

E ca și cum ai avea un frate geamăn
pe care nu-l cunoști

Singurătatea mă deprimă în schimb

Urăsc zgomotul

și frumusețea ce tace
taciturn uneori
alteori vorbăreț bîjbîi
alteori închis
îmi aduc aminte că am un frate geamăn
pe care nu-l cunosc

El e singurul ce știe

de ce mă comport
în graba literelor spre cuvînt

ca un semn
ca o carte
Ce mă doare însă sălbatic
e urlatul
unei scrisori
închisă în plic.

Măcar o dată Doamne

Măcar o dată Doamne,
măcar o dată
fă-mă vioară

Pune-mă pe umărul Tău
lipește-Ți obrazul de mine
și cîntă.

Neliniști

Șerpi fără clopoței
se răsucesc în jurul nopții
și îmi sugrumă somnul

Privesc prin fereastra
ce dă spre grădina cu rouă.

E întuneric, doamne,
e întuneric,
veninu-i aproape de suflet
și nu-mi găsesc călcâiul
cu care să strivesc
întrebările.

Nevoia de lamură

pentru Nichita Stănescu

A te sinucide e un lucru urât
dar vioara
ah și vai domnilor și doamnelor
ah și vai!

Numai copiii cred
că o rană deschisă
este o bubă.

Nici un țipăt

Nici un țipăt nu este mai sfișietor
decît noaptea
de care nu poți trece

Zadarnic încerc să o cuprind
în brațe
Totul este insinuat, farsă a lui Dumnezeu

Vai, mie, ce merg
mă grăbesc
și alerg

Sînt ca o ață
cu un singur capăt.

Spaimă
fără ieșire.

Noapte

Ce m-aș face
fără căldura ta calmă
fără enigma suflării tale
fără tandrețea pulsului tău
fără tine
cînd iarna este deja împlinită.

Ce-aș putea crede despre liniștea
pe care numai noaptea
o revarsă pe străzi

Trăiesc
și parcă altul trăiește
în numele meu

Visez
și parcă altul visează
Ce turbure mă privești!
Ce leneși ți-s ochii!

Acum ar trebui să te mîngii
Să te sărut
Dar mîna mea curge în gol

Și totuși tu ești aici

Aici

și aici

și aici

Semn fără întoarcere
pentru cît am iubit.

Noaptea

Nici o piatră aruncată în apă
nu speria cercuri ca mine

Iubita mea

Sînt eu
Mă auzi?

Sînt eu cu hainele sfirtecate de mărăcini
buzele plesnite de sete
și ochii învinși de nesomn

Iubita mea
dragostea mea
Sînt eu, cel ce se
ascunde îndărătul nopții.

Mă auzi? Mereu ca un pușcăriaș evadat.

M-aş bucura dacă aş şti că m-ai auzit
că mi-ai privit umilinţa şi fuga suspinînd
tăcută după perdea.

Aşa cum greşeala, gramatica.

Nocturnă

Și dacă nu erai tu
știam că ești tu
Te-am recunoscut după firul de păr
ce tremură
între polii unui magnet
Știam că ești tu.
Știu că ești tu, când vii, noaptea, fantomă aproape,
Electrizantă.

Pescar

Sînt turbure din ce în ce mai senin

Mă străduiesc să n-am nimic

cu lumea

prind broaște în lac în loc

de pești

și văd că-s șerpi

văd nori din cer

ce curg pe ape

Să fie oare adevărat

Că liniștea din întuneric

îți schimbă văzul?

Momești

ca rîma ce se zbate în cîrlig

arunci cu plumbul

cît mai departe

Atît auzi și gata, pleosc!

Pînă să tragă cu lanterna
mai citești o carte

De n-am noroc la pește
măcar la rîu, la iarbă
și la dimineață.

Poate că-s norocos c-am zgribulit
noaptea pe apă

Juvelnicul e gol,
ce nori sînt totuși!

anume parcă sînt făcuți
de soarele încremenit
să-ți plimbe și mîine iarăși
umbra pe nisip.

Pescarul și focul

Toată noaptea a plouat
și focul nu s-a stins.

Am auzit broaștele apoi multă vreme
Norii nu s-au risipit
dar cerul a început să ardă

Cu glugă proastă, posomorît
ca somnul
înnod cîrlige
și le azvîrl iarăși și iarăși în apele grele
ca plumbul.

Cînd mă întreb ce este poezia

Cînd mă întreb ce este poezia
răspunsul îmi vine probabil
prin pori
spre inima ce se grăbește.
Tu mă ascuți, piatră
Auzi?

Picnic

E noapte și izvorul molcom
lucește

Umezeala sticloasă îți pune o pătură pe umeri

Ești mică lângă foc
și umbrele fug în pădure

Tresari, ca o sălbăticiune

la gît îți zvicnește
o știucă.

Punctul sau groapa de sub întrebări

Întrebările sînt încovoiate
Punctul sub o linie sinuoasă
Cînd zici da sau nu
pe un ton sau altul
linia sinuoasă se îndreaptă
de multe ori neîndreptățit
și acum poți zice
fără să exclami
punctul rămîne totuși
căciula pe i
groapă sub șarpe
copcă în gheață.

Saltul în gol

Cînd eu v-am zis
că saltul în gol
cu bună știință
e numaidecît fiori de gheață
și tremur de maxilare,
înfometate metodic
nu m-ați crezut

Poate nici acum nu mă credeți, deși
fără să vreți sînteți
îngerii mei

Iar eu mă rotesc cu viteză
în jurul jarului meu
ca un electron
să nu mă sting.

Foi al țiganului, aerul
fier înroșit
lovit de ciocan.

Scrisoare 1

Din lumea în care mă aflu
ce vești să vă dau?

Ca o povară vă spun
aici e frumos, aspru
aeru-i rece
puține clădiri
mai mult adăposturi
și mulți oameni bezmetici
ce umblă de ici, colo;

dimineața sînt blonzi
seara sînt negri

Soarele ajută doar umbrele să se lungească
Luna umblă prin ger
fără căciulă

Cam asta-i pe-aici.

Nu merită doi bani aventura asta.

Dar Dumnezeu mi-a cumpărat bilet
pentru această lume și n-am putut
să-L refuz.

Scrisoare 2

Dragă, iubito, draga mea, dragă
să nu mă acuzi, auzi tu, de
întârziere sau de neglijență
Eu sînt aici în Ouagadougou
de multă vreme
Unde sînt, nu-s nici străzi
nici pălării, nici farduri
dar eu mă plimb liniștit
ca un străin
printre băștinași
S-au obișnuit deja cu mine, auzi
am început deja să devin negrul lor
Bat la tobe, iubito, m-am învățat
Unii mă mîngîie pe păr căci mă cred animal
și mă întrebă de unde sînt din ce pădure?
Ce zici merită să fiu maimuța lor albă?
Eu cred că dacă pot, voi veni, vin
cît de curînd acasă, sîmbătă

Nu de alta, ci ca să te văd,
zăpada mea;
Pînă atunci rămîi cu bine.
Te sărut, iubitul tău din Ouagadougou.

Visul odată visat

Visul odată visat nu mai poate fi distrus
cum să se distrugă ceva ce nu există
ce există?

Mi-e hrană trupul

Marș, mă,
strigam visului, marș,

să mă trezesc oarecum,
dar eu dormeam mușcat

somnul literelor negre
roșii și neînțelese
cuvintelor lacome le strigam
marș, marș;

și nu știu cum am înțelese
s-au aliniat tropotind
și s-au uitat cu ciudă în sus

urlau ca lupii
și au început să țină cadența
pînă am trecut podul,

lethe să-l pieptene

Căci nu era doar de

văzut ce spun

Cînd fioros într-un fiord

voiai să ies din lut

ca dintr-un mort.

Nu știi cui să mă adresez

Nu știi cui să mă adresez
Dumnezeu știe cui
Iubita mea n-are chip
Iubitul meu cititor
Nici tu n-ai chip

Dacă mi-ai spune
du-te mai încolo
m-aș duce mai departe

Și dacă mi-ai spune
hai mai aproape
aș sta rușinat pe gânduri

Oare nu sînt destul de aproape?

Și la urma urmei
de ce să mă apropii
de ce am părăsit?
Iubitul meu cititor
iubita mea
se uită la mine
de parcă n-aș avea chip.

Îți închipui chip fără chip?

Actorul

Nu-mi pare rău că mor
Dar dacă eu sînt altul
Şi altul moare-n locul meu?
Semnul vetust, îl ştiţi? precum mă ştiţi, eu mă
retrag, m-am şi retras după cortină
Dar nu-l uitaţi
pe cel ce a trăit în mine
sfios, citit de-atîţia alţii, profund dezamăgit
poate v-am amăgit
abia m-abţin să nu vă întreb
să plec
ori să rămîn?

Singur ca piatra

Îngîmfat ca litera S de tipar
într-o țară străină
pe-ntuneric
și frig
pipăi cu mîinile mele
unde-i șes
și unde-i prăpastie.

O, suflete norocos

O, inimă
ce te zbați
în aerul rarefiat.

Singur ca piatra
mă las asfințit
și mîngîiat de-ntuneric.

Zori

Îți vine să urli uneori

Eu sînt Dumnezeu
și nu sînt bun de nimic

Abia cu aceasta
ațîți privirile pioase
și înainte de a vedea primul lor sunet
se sting
în întunericul ce vine-n șuvițe umede,
încăcios.

Orele tale nu-ți mai aparțin
genunchii te lasă
Timpul tău a zburat

Cu neobosită cruzime
faci un popas

cu obrazii în palme
asemeni unui brad despodobit
și aruncat în zăpadă

lată însă că inima se liniștește
Începi să vorbești singur
în gând
Și tremuri din tot corpul
Nu faci nici o mișcare în plus
Te lași copleșit
de un sîmbure
ce se umflă
și crapă

O, sfîntă zvîcnire, plîngi?

Zorii acestei semințe
vor fi fără-ndoială
și zorii zilei de mîine.

Focul

M-am apropiat de foc
vai mie, prea tare
cînd, ah,
m-am pîrlit
frige
arde
m-am ars, ard, ah

Acum rîd cînd mă văd
pentru că în oglindă
nu mai sînt eu
eu nu mai sînt eu
eu nu mai sînt
eu sînt
nu mai sînt
cenușă
sînt.

Am ars
dar chipul ars nu rămîne cenușă.

Eclozare

Uite o bătaie la ușă care m-a uluit

Acum e din nou, ori mi se pare,

Liniște

Din ou – această liniște nefirească – trag cu urechea

un plisc

bate ușor în calciu

Lume? E voie?

Soarele arde încă în întuneric.

Intră răspunse în cele din urmă,

intră, zise lumina,

Și cojile căzură la pace

cu noua fință.

La urma urmei

La urma urmei ce va urma?
Va veni un nor negru
și dînd cu toiagul în stîncă
nu va țîșni fulgerul așteptat
nici apa binecuvîntată
ci remușcarea
va umple rigola
se va strecura ca un șarpe
prin iarbă și
păpădii aiurite
Oare de ce îmi trebuie mie trăsnet
cînd există râuri
și nu există nimic, doar beznă,
după și înainte de fulger
La urma urmei de ce și
de cine mi-e frică?

Fulgerul somnambul a fugit
tunetul s-a depărtat
apa curge pe șanțuri
Eu sînt eu. Transpirat. Tălpile mele
crescute pînă la pulpe se bucură deja
de mare, o nouă răcoare.

Odată ce te miști din loc

Odată ce te miști din loc
Fără de țintă ești pe mare
Încolo este nicăieri
Încolo este pretutindeni

Țred că e vîrsta să ne logodim
cu apa, sarea și pămîntul
Să căutăm din scoarță-n scoarță
miresme, unde, scorțișoare

Și dac-o fi să nu avem noroc
noi mergem mai departe
c-un cuvînt

Spre Indii brahmanii ne spun
că pomii au brațele în vînt
bătute-n cuișoare.

Auto-psiho-portret

Grămăticu mă-tii de cocoșat
ghemotoc cu curu-n sus
oare de ce vrei să te naști?
Oare ce nu-ți convine
pîntecul mă-tii de treabă
de ce vrei să cazi și să te speli
de urdori în lighean
Dimineața ei de viață
Urlă dacă ai căzut, urlă și taci
intră și tu în lume, pleosc,
Ave Maria
Grație
sfintelor, sfinte.

S-a mai născut un nenorocit.
Băgați-l iute în apă apoi în prosop
ridicați-l în slavă
în el va crește un creștin
sfânt sau criminal
încă nu putem ști.

C-aşa-i în război

Pe dale de piatră
aud caii mei
şi nu pe cuie de grîu secerat
cum intră noaptea-n cetate; ard focuri satanice
şi morţi spînzuraţi
atîrnă de frică
Abia de mai țin caii în frîu
şi fornăie şi dau să dea înapoi
dar pintenii de la cizme-i
 împing mereu înainte

Nu vă opriți
c-aşa-i în război
morţi şi puroi
şi muşte şi oase zdrobite
Mai bubuie-un tun
colo în vale
Mai croncăne corbii
 pe-o cracă

Nu vă opriți
adulmecați ce vă spun
Ori pieri
Ori mergi înainte
De zori nu vor fi,
la pas, tu vezi-ți de treabă
nu te grăbi
să ieși din dezastru
dezastru se ține de tine

Să nu te oprești, nu face
pactul cu tine

Chiar dacă adormi obosit
cu capul pe coamă
să fii bucuros, asta a fost
c-așa-i în război
cînd cazi
cînd mergi înainte.

Să nu-ți fi însă dușman
Nu face pactul cu tine.

Labirintul nu are decît intrare.

Ieșire nu are.

Dacă are nu e labirint.

Dacă intri în labirint e în zadar să cauți ieșire.

Dacă ieși, n-ai fost în labirint.

Cuprins

Lui Heraclit / 5

Strigătul / 6

Nu existau drumuri / 7

Spațiul în care mă mișc / 12

Asfințit / 13

A / 14

Atunci ești tare când poți citi / 17

Ochi roșu, străin / 18

Am ieșit la șosea / 19

Răspîntii / 20

Vibrația sau cea dintîi frontieră / 21

Ger / 23

Noapte 1 / 24

Pe crestele apei / 25

Sufletul cîmpului / 26

Ce prost am fost / 27

Frica / 29

Febră / 30

Macadam / 32
Doar în măsura în care tresar / 33
Doamne arată... / 35
De ce cînd vorbesc singur / 36
Dacă nu găsesc în mine ce caut / 37
Coșmar / 38
Cînd mă doare / 40
Ce să cred? / 41
Aș fi vrut / 43
Pașii unui orb / 45
Ca o clapă de pian / 46
Semnul / 47
Fulger / 48
Aripile, știu, știu / 49
Orbirea / 50
Gregor Samsa / 51
Iarna / 53
Împăcat ca o scîndură / 54
În fiecare zi / 55
Înotînd noaptea / 56
Drumul / 57

Întunericul / 59
Învelit în minciună / 60
Înviere / 61
Levitație 1 / 62
Îți aud respirația / 64
Lăsați-l / 65
Libertate / 66
Mă tulbură simetria / 67
Măcar o dată Doamne / 69
Neliniști / 70
Nevoia de lamură / 71
Nici un țipăt / 72
Noapte / 73
Noaptea / 75
Nocturnă / 77
Pescar / 78
Pescarul și focul / 80
Cînd mă întreb ce este poezia / 81
Picnic / 82
Punctul sau groapa de sub întrebări / 83
Saltul în gol / 84

Scrisoare 1 / 86
Scrisoare 2 / 88
Visul odată visat / 90
Mi-e hrană trupul / 91
Nu știu cui să mă adresez / 93
Actorul / 95
Singur ca piatra / 96
Zori / 97
Focul / 99
Eclozare / 100
La urma urmei / 101
Odată ce te miști din loc / 103
Auto-psiho-portret / 104
C-așa-i în război / 106
*** / 108

t i p a r
B R U M A R
T I M I Ş O A R A
str. A. POPOVICI 6
tel./fax: +40 256 203 934
office@brumar.ro

Ioan Dehelean s-a născut la Chereluš, județul Arad, în 1952. În 1975 a absolvit Institutul de Științe Naturale și Agricole din Cluj. În 1980 este licențiat al Facultății de biologie din Cluj. Profesor de biologie, apoi biolog la Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad - secția Laborator Clinic pentru Analize Medicale.

Deși scrie poezie de ani buni, în mod voit, publică rar.

Cartea aceasta este cea a drumului către sine.

Fulger

*Fisura făcută de fulger pe cer
nu poate fi tencuită.*

Ioan Dehelean

ISBN 978-973-602-946-2

9 789736 029462